

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/101/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2323010505
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2323010505.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci obžalovaného A. B. C., nar. X. XXXXXXXX XXXX vo D. E., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 26. apríla 2023, č. k. 0T/114/2023 - 63, na verejnom zasadnutí konanom 21. septembra 2023 v Trnave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovaný A. B. C., nar. X. XXXXXXXX XXXX vo D. E., trvalý pobyt D. E. XXX, okr. Galanta,

o d s u d z u j e

podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, za použitia ust. § 36 písm. k), písm. l), §
38 ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa obžalovanému výkon trestu podmienene odkladá a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona sa mu určuje skúšobná doba na 2 (dva) roky.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu v cestnej premávke vo výmere 3 (tri) roky.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 26. apríla 2023, č. k. 0T/114/2023 - 63 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“), uznal obžalovaného A. B. C. (ďalej aj „obžalovaný“) za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) na tom skutkovom základe, že dňa 23.04.2023 v čase o 18.59 hod. vo D. E. po miestnej komunikácii hlavnej cesty pri rodinnom dome č. XXX po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov viedol ako vodič osobné motorové vozidlo Škoda Octavia EČ: F., pričom sa plne nevenoval vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke, následkom čoho prednou časťou vozidla narazil do pevnej prekážky stĺpa miestneho rozhlasu a poškodil vedenie miestneho rozhlasu a následne na mieste dopravnej nehody nezotrval a odišiel s vozidlom na adresu svojho trvalého bydliska D. E. XXX, kde po príchode hliadky Obvodného oddelenie PZ Sládkovičovo mu bola skúškou na zistenie alkoholu v dychu v čase o 19.32 hod. nameraná hodnota 1,21 mg/l (2,52 promile) alkoholu v dychu.

2. Okresný súd za to obžalovaného odsúdil podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák., s poukazom na § 36 písm. l) Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiace. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. mu výkon uloženého trestu odňatia slobody podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu podmiennečného odsúdenia na 2 roky. Zároveň podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. obžalovanému uložil trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v cestnej premávke v trvaní 3 roky.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd skonštatoval, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie o vine, ktoré bolo súdom prijaté, preto bolo vykonané dokazovanie len čo do výroku o treste. Následne okresný súd v odôvodnení zrekapituloval výsledky dokazovania, ktoré ohľadom výroku o treste vykonal.

4. Samotný výrok o treste okresný súd odôvodnil tak, že u obžalovaného nezistil nepatrnú závažnosť konania na použitie špecifického materiálneho korektívu podľa § 10 ods. 2 Tr. zák. Pri skúmaní pohľadujúcich a prirážajúcich okolností u obžalovaného zistil jednu pohľadujúcu okolnosť, že sa k spáchaniu trestného činu priznal a úprimne ho oľutoval, pričom nezistil žiadnu prirážajúcu okolnosť. Pri prevahe pohľadujúcich okolností sa horná hranica trestnej sadzby znížila o jednu tretinu rozdielu hornej a dolnej hranice trestnej sadzby na 8 mesiacov. Pokiaľ ide o druh trestu, okresný súd dospel k záveru, že u obžalovaného, ktorý je doteraz netrestaný, ale opakovane sa dopúšťa obdobného konania, doposiaľ v závažnosti priestupkov, nepovažoval súd za vhodné uloženie alternatívneho trestu a uložil mu trest odňatia slobody v spodnej polovici zníženej trestnej sadzby. Zároveň u obžalovaného vzhľadom na splnenie podmienok pre podmiennečný odklad výkonu trestu, keďže sa jedná o jeho prvé odsúdenie, žil riadny životom, svoj skutok si uvedomuje a má k nemu kritický postoj. Okresný súd záverom skonštatoval, že sa jednalo o úmyselný trestný čin spáchaný v súvislosti s vedením motorového vozidla, preto uložil obžalovanému i trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v trvaní 3 roky s prihladnutím na opakované páchanie obdobných skutkov.

5. Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku sa obžalovaný k opravnému prostriedku nevyjadril, v zákonom stanovenej lehote potom odvolanie nepodal. Prokurátor voči rozsudku ihneď po jeho vyhlásení zahlásil do zápisnice odvolanie čo do výroku o treste v neprospech obžalovaného.

6. Zahlásené odvolanie prokurátor odôvodnil osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu 21. júna 2023, v ktorom po rekapitulácii výroku a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia argumentoval tým, že s postupom okresného súdu, najmä čo do druhu a výšky uloženého trestu sa nestotožňuje, rovnako tak so samotným odôvodnením uloženia predmetného trestu.

6.1. V odvolaní prokurátor argumentoval, že trest plní funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti), a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším občanom – potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti), že Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi. V danom prípade bolo preukázané, že v čase vedenia motorového vozidla obžalovaný mal hladinu alkoholu v dychu 1,21 mg/l (2,52 promile) alkoholu v dychu, teda v čase spáchania skutku bol obžalovaný v ťažkom stupni opitosti.

6.2. V odvolaní prokurátor poukázal na napr. MUDr. Kollára S., znalecký ústav Inštitút forenzných medicínskych expertíz Bratislava – FORENZNE – PSYCHIATRICKÁ ALKOHOLOGIA: „STUPEŇ OPITOSTI:

- Podnapitost' 0,15 až 0,47 mg/l (0,30 až 0,99 promile)

· Hovornosť, ľahká eufória, pocit uvoľnenia, zmiernenie úzkosti, útlmu, ľahšie nadväzovanie spoločenských kontaktov, predĺženie reakčného času, ovplyvnenie priestorového videnia, adaptácie na svetlo – tma, farbicu,

- Mierna opitost' 0,48 až 0,71 mg/l (1,00 až 1,49 promile)

· Zvýšená hovornosť, stupňujúca sa eufória a uvoľnenosť, vtipkovanie, bezstarosť, „povznesenie sa nad bežné problémy“, zvýšené sebadôvera, vystatovačnosť, preceňovanie vlastných schopností (fyzických aj psychických), oslabovanie morálnych zábran, sexuálnych zábran, predĺžovanie reakčného času, porucha koordinácie pohybov, začervenanie obličaja, narušenie sluchu,

- Stredná opitost' 0,72 až 0,95 mg/l (1,50 až 1,99 promile)

· Stupňujú sa doteraz uvedené príznaky (jemná motorika, hrubá motorika), zníženie pozornosti (nové javy, neočakávané situácie), schopnosti plánovania, predvídania nebezpečenstva, narušenie reči, znižovanie zábran, demaskujú sa skryté zložky osobnosti, pudová zložka osobnosti, afektemotivita labilná až inkontinentná, agresivita,

- Ťažká opitost' 0,96 až 1,43 mg/l (2,00 až 2,99 promile)

· Ťažké poruchy reči, psychomotoriky, výrazné poruchy chovania, agresivita – typická u agresívnych osobností zvracanie, únik moča, stolice (prednáška dostupná i na webe: G.).

6.3. Prokurátor je toho názoru, že stupeň opitosti páchatela je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie. Je potrebné si uvedomiť, že za daných okolností sa motorové vozidlo v rukách takto alkoholom ovplyvneného páchatela mení na zbraň a táto je v zásade neovládateľná, resp. neovládateľná v dostatočnom rozsahu. Riziko spôsobenia škody či ublíženia na zdraví, resp. ešte ďaleko horšieho následku je potom v takom prípade mimoriadne vysoké a pokiaľ obvinený vedomý si takéhoto rizika, sa toto rozhodol dobrovoľne podstúpiť, je povinný znášať následky z toho plynúce.

6.4. Prokurátor sa domnieva, že podmienený trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiacov so skúšobnou dobou 2 roky za daných okolností je trestom, ktorý nie je v súlade so zásadami ukladania trestov definovaných v ustanovení § 34 ods. 1 Tr. zák. a nasl. Tento podmienený pri ťažkom stupni opitosti a vedení vozidla za daného stavu požiadavku zákonného a primeraného trestu nepochybne nespĺňa a to tak z pohľadu individuálnej ako i generálnej prevencie. Podľa prokurátora nepodmienený trest odňatia slobody, by vyššie uvedené požiadavky jednotlivých zásad ukladania trestov nepochybne napĺňal. Poukazuje na tú skutočnosť, že obžalovaný už bol doposiaľ dvakrát priestupkovo postihnutý za jazdu pod vplyvom návykových látok. Jeho postoj k závažnosti takéhoto konania možno považovať za maximálne ľahostajný až priam arogantný voči spoločnosti, kedy sa neprieči sadnúť si aj po tretíkrát za volant pod vplyvom alkoholu, no teraz už s 2,5 promile. Obžalovaný bol tak opitý, že si ani nepamätal, že narazil do stĺpa.

6.5. Ďalej prokurátora argumentoval, že nie je namieste ukladať prísne sankcie iba pri poruchovom následku trestného činu, pretože v prípade dopravných nehôd pod vplyvom alkoholu s tragickými následkami sú tieto už nezvratné a žiadny, teda ani prísny trest vodičovi nenahradí ujmy, ktorú už spôsobil poškodeným pozostalým. Pri prísnejších trestoch v prípade ohrozovacieho trestného činu podľa § 289 Tr. zák. tieto naopak môžu viesť k tomu, aby si vodič svoju chybu dostatočne uvedomil a už ju nikdy nezopakoval, teda môže byť naplnená preventívna funkcia trestu vo vzťahu k ďalšej trestnej činnosti s nezvratnými následkami.

6.6. V ďalšom prokurátor poukázal na potrebu generálnej prevencie, pričom tá spočíva vo výchovnom pôsobení trestu na ostatných členov spoločnosti a uskutočňuje sa prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa trestom zabráni páchatelovi v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým nepochybne najavo i ostatným členom spoločnosti, aké správanie je nežiaduce, proti čomu je zameraný i Tr. zák., a tak možno ovplyvňovať ich pozitívnu hodnotovú orientáciu. Trest má pôsobiť na spoločenské okolie páchatela, pretože i páchatel pôsobí trestným činom na svoje okolie. V rámci generálnej prevencie pôsobí trest len svojimi psychickými účinkami. Disproporcie vo vzájomnom vzťahu medzi generálnou a individuálnou prevenciou môžu viesť k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, keď uložený trest nepovažuje za spravodlivý ani spoločnosť, či páchatel, a to či už ide o trest príliš zhovievavý alebo prehnane prísny. (pozri str. 294, Mencerová, I. a kol. Trestné právo hmotné. Všeobecná časť. 2. aktualizované a prepracované vydanie. Šamorín: Heuréka, 2015).

6.7. Okrajovo je potom možné podľa prokurátora poukázať tiež na pretrvávajúci trend v náraste počtu trestných činov ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., kde napriek ich dostatočnej medializácii nedochádza k poklesu páchania daného trestného činu (možno poukázať aj na „Zhodnotenie stavu zákonnosti a dokazovania trestného činu ohrozovanie pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zák. a trestného činu usmrtienia podľa § 149 ods. 4, ods. 5 Tr. zák., ktoré je zverejnené na webovom sídle Generálnej prokuratúry SR (G.), z ktorého je okrem iného zrejme, že účinným prostriedkom na zníženie uvedených trestných činov by mohlo byť tiež sprísnenie navrhovaných opatrení trestov zo strany prokurátorov.

6.8. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody považuje prokurátor okresným súdom uložený trest za neprimerane mierny, v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., preto v konečnom návrhu žiadal, aby Krajský súd v Trnave v zmysle ustanovenia § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a aby v zmysle ustanovenia § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanému uložil primeraný a zákonný (nepodmienený) trest.

7. K písomne zdôvodnenému odvolaniu prokurátora sa obžalovaný vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Gábora Gála (ďalej tiež obhajca), osobitným podaním doručeným okresnému súdu 11. júla 2023.

7.1. Vo vyjadrení obhajoba uviedla, že nesúhlasí s návrhom prokurátora, aby odvolací súd uložil obžalovanému nepodmienený trest odňatia slobody. Má za to, že trest uložený okresným súdom je dostačujúci s vzhľadom aj na nižšie uvedené skutočnosti. Poukazuje na potrebu brať predovšetkým na

zreteľ, že obžalovaný je vyššieho veku (71 r.) a ešte nikdy nebol odsúdený za trestný čin, z tohto dôvodu nepodmienečný trest odňatia slobody by preňho znamenal nepredvídateľné následky na psychickom i fyzickom zdraví, ba dokonca takýto trest uňho by sa skoro rovnal trestu smrti. Treba zdôrazniť, že kvôli jeho vyššiemu veku je odkázaný nie len na starostlivosť jeho manželky, ale všeobecne na eventuálnu širokospektrálnu zdravotnú starostlivosť, čo v prípade jeho odsúdenia na nepodmienečný trest odňatia slobody by sa nemohlo adekvátne realizovať. Spáchaním skutku obžalovaný nespôsobil nikomu ujmu na zdraví ani nejakú väčšiu škodu. Z miesta nehody neodišiel svojvoľne domov, k tomu došlo len po tom, čo bol v presvedčení, že nikomu nespôsobil ujmu na zdraví alebo väčšiu škodu, a preto považoval za zbytočné zotrvať na mieste nehody aj vzhľadom na čas.

7.2. Argumentácia prokurátora ohľadne stupňov opitosti je podľa obhajoby veľmi zovšeobecnená a nezohľadňuje individuálne faktory človeka aké sú napr. váha, výška, vek, tolerancia voči alkoholu a pod. Práve k tomu by obhajoba dodala skutočnosť, že obžalovaný má pomerne vyššiu postavu a v čase spáchania skutku mal viac ako 100 kg. Podľa komentára k Trestnému zákonu (T. Strémy a kol., 2022): „Účinok alkoholu na ľudský organizmus závisí od jeho individuálnych vlastností (individuálna tolerancia) a od aktuálneho psycho-fyziologického stavu človeka (napr. výrazná únava), pričom obe tieto zložky v realite medzi sebou neustále korelujú.“

7.3. Pri generálnej prevencii, samozrejme obhajoba súhlasí s názorom prokurátora, že cieľom je aby individuálne uložený trest spôsobil výchovne na ostatných členov spoločnosti, avšak netreba zabúdať aj na individuálnu stránku páchatel'a. Exemplárny trest v tomto prípade predovšetkým vzhľadom na to, že obžalovaný je vyššieho veku, nepodmienečný trest odňatia slobody by bol zásadne disproportionalný aj vzhľadom na následok spôsobený obžalovaným. Čo sa týka aj individuálnej prevencie, obhajoba je toho názoru, že trest zákazu viesť motorové vozidlo v trvaní 3 rokov je celkom dostačujúci trest a je vysoká pravdepodobnosť, že obžalovaný vzhľadom na jeho vyšší vek po skončení toho trestu už motorové vozidlo opätovne viesť nebude.

7.4. K vyjadreniu prokurátora k § 34 ods. 1 Tr. zák. obhajoba uvádza, že trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo v trvaní 3 rokov spĺňa podmienky § 34 ods. 1 Trestného zákona, t. j. dostatočne zabezpečuje ochranu spoločnosti s tým, že zabráni obžalovanému v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Aj z týchto dôvodov považujú nepodmienečný trest odňatia slobody za neproporcionálny. Obžalovaný svoj čin, ako to už uviedol, nesmierne ľutuje. Doposiaľ (ešte neprávoplatne) uložený trest už splnil svoju výchovnú funkciu, nakoľko obžalovaný preventívne absolvoval liečebný pobyt a tiež dobrovoľne nastúpil na ústavné liečenie. Ďalej sa obžalovaný dohodol s obcou na náhrade škody, podal na Obecný úrad vo Veľkej Mači čestné vyhlásenie, v čom uviedol, že po oprave stípa miestneho rozhlasu nahradí všetky náklady Obecnému úradu, ktoré vznikli v súvislosti s opravou poškodeného stípa, s čím starostka obce súhlasila. Vzhľadom na vyššie uvedené, najmä že obžalovaný sa nachádza v ústavnom liečení dokazuje skutočnosť, že obžalovaný svoj čin ľutuje a pokúša sa o nápravu.

7.5. S poukazom na vyššie uvedené obhajoba vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolaciemu súdu navrhla, aby odvolanie prokurátora zamietol a rozsudok prvého stupňa potvrdil.

8. Spisový materiál bol Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) riadne predložený na rozhodnutie o odvolaní prokurátora 28. júla 2023.

9. Za účelom prejednávania podaného odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 21. septembra 2023, ktorého sa zúčastnila prokurátorka krajskej prokuratúry, obhajca obžalovaného a obžalovaný.

10. Pokiaľ ide o dokazovanie, krajský súd ho na verejnom zasadnutí postupom podľa § 326 ods. 5 Tr. por. doplnil oboznámením obhajobou navrhovaných dôkazov (č. l. 97 – 104), doplnenej EKV obžalovaného (č. l. 87 – 94), ako aj aktualizovaných správ a relácii na obžalovaného (č. l. 111 – 117). Strany sa k doplnenému dokazovaniu nevyjadrili. Iné návrhy na doplnenie dokazovania strany nemali, preto bolo dokazovanie vyhlásené za skončené.

11. V rámci konečných návrhov sa prokurátor pridržiaval písomne podaného odvolania, všetkých dôvodov v ňom uvedených a navrhol, aby krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku o treste zrušil a aby sám vo veci opätovne rozhodol tak, že uloží prísnejší nepodmienečný trest odňatia slobody spolu s trestom zákazu činnosti viesť motorové vozidlá. Obhajca obžalovaného uviedol, že obžalovaný svoj čin nesmierne ľutuje, z jeho správania je evidentné, že sa snaží o nápravu a samozrejme prijme podmienený trest a akékoľvek obmedzenie a sľubuje, že ich bude rešpektovať. Nepodmienečný trest odňatia slobody by preňho mal fatálne následky, vzhľadom na jeho vyšší vek a neustále sa zhoršujúci zdravotný stav. V tomto prípade obžalovaného najefektívnejšou nápravou bolo práve psychiatrické ústavné liečenie, od tej doby obžalovaný úplne abstínuje od alkoholu, preto by bolo neproporcionálne a nadmieru prísne uložiť v súčasnosti nepodmienečný trest odňatia slobody. S poukazom na to obhajca navrhol, aby odvolací súd odvolanie prokurátora zamietol. Obžalovaný v konečnom návrhu uviedol, že sa

hanbí za to, prečo je tu, ľutuje svoj čin, je starší človek a má za sebou v celku úspešný život, s manželkou sú spolu 50 rokov. Vie, že u neho alkohol robil určitým spôsobom šarapatu, tým boli narušené aj rodinné vzťahy, snaží sa tieto veci riešiť tak, ako uviedol jeho obhajca. Všetko, čo doteraz robil je vlastne preto, aby sa k alkoholu už nevrátil. Chce napraviť vzťahy, ktoré požívaním alkoholu poškodil, preto žiadal krajský súd, aby mu to umožnil a nemal ďalšiu hanbu v tom, že pôjde do väzenia.

12. Podľa § 317 ods.1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Tr. por., ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoc i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd ako súd odvolací na podklade podaného odvolania preskúmal napadnutý rozsudok a zistil, že odvolanie podal prokurátor ako oprávnená osoba, v zákonom stanovenej lehote a proti výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný. Následne s poukazom na ust. § 317 ods. 1 Tr. por. krajský súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste u obžalovaného, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie prokurátora bolo podané dôvodne.

Ku konaniu, ktoré napadnutému výroku predchádzalo

13. Pokiaľ ide o konanie, ktoré výroku o treste predchádzalo, prokurátor mu v odvolaní žiadne chyby nevytykal a chyby odvolaním nevytykané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., krajský súd vlastným prieskumom nezistil.

13.1. Zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že okresný súd dokazovanie ohľadom napadnutého výroku vykonal procesne správne. Avšak vzhľadom na obhajobou navrhované doplnenie dokazovania, krajský súd dokazovanie na verejnom zasadnutí doplnil oboznámením navrhnutými dôkazmi, doplnenou EKV obžalovaného a aktualizovanými lustráciami na obžalovaného.

14.1. Na základe návrhu obhajoby na doplnenie dôkazov, ktoré nebolo možné uplatniť v prvostupňovom konaní, keďže vznikli po podaní odvolania prokurátorom, krajský súd doplnil dokazovanie, z ktorého boli zistené nasledujúce skutočnosti.

14.2. Z faktúry č. FA-2023/061 z 14. júla 2023, so splatnosťou 24. júla 2023 vyplynulo, že odoberateľovi obci Veľká Mača bola dodávateľom PROFISECSK, s.r.o. vystavená faktúra za opravu strhutej kabeláže obecného rozhlasu vo výške 71,64 eur, pričom z priloženého dokladu o úhrade bolo zistené, že táto suma bola uhradená dňa 19. júla 2023 obžalovaným.

14.3. Z prepúšťacej správy z Nemocnice s poliklinikou Svätého Lukáša Galanta, a.s., z 12. mája 2023 rezultovalo, že obžalovaný dobrovoľne nastúpil na liečbu jeho závislosti od alkoholu, pričom bol hospitalizovaný od 2. mája 2023 do 12. mája 2023.

14.4. Z priebežnej správy z Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie bolo zistené, že obžalovaný bol hospitalizovaný 12. mája 2023 do 14. júla 2023 s odporúčenou prísnu trvalou abstinenciou od alkoholu.

14.5. Z lekárskych správ psychiatra E. E. H. zo 17. júla 2023 a 31. júla 2023 vyplynulo, že ho obžalovaný po absolvovaní ústavnej liečby navštevuje a abstínuje. Z lekárskej správy od ortopéda E. B. I. vyplynulo, že obžalovaný bol operovaný 6. septembra 2023 na artrózu ľavého lakťa.

14.6. Z doplnenej evidenčnej karty vodiča krajský súd zistil, že obžalovaný získal vodičské oprávnenie na vedenie motorových vozidiel typu B dňa v roku 1978, v karte vodiča má evidovaných doposiaľ 10 priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, za ktoré bol sankciovaný uložením blokovvej pokuty, ale aj zákazom činnosti. V evidenčnej karte vodiča má evidované tri zadržania vodičského preukazu za alkohol za volantom vrátane zadržania vodičského preukazu v súvislosti s prejednaným skutkom. Taktiež z nej krajský súd zistil, že obžalovaný má evidované dva zákazy činnosti, ktoré vykonal. Rovnako krajský súd zistil, že obžalovaný sa podrobil odbornému poradenstvu vo vzťahu k alkoholu, inej návykovej látke alebo liečiva naposledy dňa 31. júla 2023 u E. E. H..

14.7. Pokiaľ ide o oboznámené správy a relácie na obžalovaného, tam k žiadnym zmenám oproti konaniu pred okresným súdom nedošlo.

14.8. Pre úplnosť krajský súd uvádza, že pokiaľ ide o napadnutý rozsudok, z jeho odôvodnenia vyplýva, ktoré skutočnosti vzal okresný súd za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporovali. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé aj to, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke trestu. Z pohľadu krajského súdu tak toto odôvodnenie spĺňa kritéria predpokladané ust. § 168 Tr. por. na odôvodnenie rozsudku.

K výroku o treste

15. Skôr ako sa krajský súd bude venovať odvolacím námietkam prokurátora, je potrebné, pokiaľ ide o primeranosť a zákonnosť výroku o treste, pripomenúť, že pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

15.1. Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatela a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatela si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatela. Záver súdu o možnosti nápravy páchatela musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatelov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

15.2. Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatela a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi.

15.3. Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatelov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatela a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

15.4. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu

je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

15.5. Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchateľa i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchateľom či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchateľa neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchateľ oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchateľ je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchateľa je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchateľa pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

15.6. Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnuť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchateľa, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

Konkrétne k výroku o treste

16. Pokiaľ ide o povahu spáchaného prečinu, správne prokurátor v odvolaní poukázal na to, že trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. je ohrozovací trestný čin. Objektom tejto skutkovej podstaty je ochrana života, zdravia a majetku, najmä pred vodičmi motorových vozidiel, ktorí vedú motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu alebo drog. Z povahy motorových vozidiel, ktoré svojou váhou a motorickou silou spôsobujú závažné deštruktívne účinky, vyplýva, že následky dopravných nehôd sú spravidla závažné, keďže ide nielen o prípady usmrtenia, ale aj veľmi časté prípady, pri ktorých dochádza k ťažkým zraneniam poškodených. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v konaní páchateľa, ktorý v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, vykonáva zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku. Z hľadiska ovplyvnenia alkoholom rozumieme pod pojmom stav vylučujúci spôsobilosť, kedy hladina alkoholu v krvi vodiča motorového vozidla dosiahne 1,0 g/kg (1 promile), nakoľko podľa poznatkov lekárskej vedy nie je žiadny, teda ani nadpriemerne disponovaný vodič motorového vozidla, schopný bezpečne viesť motorové vozidlo pri takejto hladine alkoholu v jeho krvi. Páchateľom tohto trestného činu môže byť ktokoľvek (všeobecný), z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie.

17. Krajský súd zastáva názor, že každé ovplyvnenie alkoholom znižuje schopnosť k vedeniu motorového vozidla v cestnej premávke, nakoľko vodič potom nie je schopný správnych a včasných vnemov, pohotových reakcií na situácie bežne vznikajúce v cestnej premávke, preto je dôležité vedieť, k akému výraznému zníženiu schopností vodiča vplyvom návykovej látky, spravidla alkoholu, došlo. Z logiky veci platí, že čím vyššia je hladina alkoholu v krvi páchateľa tohto činu, t. j. stupeň jeho opitosti (resp. čím vyššia je miera jeho ovplyvnenia inou návykovou látkou ako je alkohol), tým je jeho schopnosť viesť motorové vozidlo v cestnej premávke nižšia (problematickejšia, obmedzenejšia) a naopak potenciálne riziko ohrozenia záujmov chránených Tr. zák. vyššie. Na základe uvedeného je preto krajský súd toho názoru, že stupeň opitosti páchateľa je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie, čo prokurátor dôvodne v odvolaní namieta.

18. V tomto prípade z ustálených skutkových zistení vyplýva, že obžalovaný viedol ako vodič osobné motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu s nameranou hodnotou 1,21 mg alkoholu na liter vydychaného vzduchu, čo v prepočte činí 2,52 promile alkoholu v krvi. Takúto hladinu alkoholu v krvi veda označuje už za ťažkú opitosť, v rámci tohto stavu osoba nie je schopná samostatnej chôdze, má blábolivú reč, psychické poruchy, výraznejšie poruchy správania (napr. opilecká agresivita), zvracanie a pod. Závažnosť prečinu spáchaného obžalovaným v rámci kategórie týchto trestných činov tak aj podľa názoru krajského súdu bola vysoká. Na strane druhej však netreba opomínať fakt, že z hľadiska typovej závažnosti ide pri prečine ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zák. stále o trestný čin, ktorý je vo svojej základnej skutkovej podstate jeden z najmiernejšie trestných v celom zákone, s trestnou sadzbou trestu odňatia slobody do jedného roka.

19. Krajský súd nezdieľa názor prokurátora, že každý páchateľ prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., u ktorého bola zistená ťažká opitosť (2,0 až 2,99 promile alkoholu v krvi), sa musí potrestať len nepodmienečným trestom odňatia slobody. S určitosťou je možné

ho potrestať aj trestom odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu, ak sú na to splnené zákonné podmienky predpokladané ust. § 49 ods. 1 Tr. zák. Zvlášť, ak ide

o osobu, na ktorú sa prostriedkami trestnej represie má pôsobiť vôbec prvýkrát v jej živote. Je tomu tak z dôvodu, že okrem stupňa opitosti majúceho vplyv na závažnosť spáchaného prečinu je potrebné zvažovať aj možnosti nápravy páchatela týmto druhom trestu.

20. A práve táto ostatná zákonná podmienka v prípade obžalovaného podľa názoru krajského súdu stále splnená je (možná náprava podmiennečným trestom), čo vytvára prekážku pre jeho potrestanie nepodmiennečným trestom odňatia slobody v zmysle návrhu prokurátora.

21. Ide totiž o to, že obžalovaný doposiaľ nebol súdne trestaný a vo veku necelých 72 rokov ide z jeho strany o prvý stret s normami trestného práva. Ani jeho doterajšie priestupkové postihnutia nesvedčia o tom, že by išlo o extrémne nedisciplinovaného vodiča, väčšinou sa dopúšťal priestupkov v doprave menšej závažnosti. Je však pravdou, že v minulosti už viedol vozidlo pod vplyvom alkoholu, za čo bol okrem iného sankcionovaný aj trestom zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, dokonca dvakrát (v roku 2006 a 2017). Táto skutočnosť však našla odraz práve v dĺžke uloženého trestu zákazu činnosti.

22. Krajský súd však u obžalovaného od vyhlásenia napadnutého rozsudku výrazným spôsobom badal kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, ktorej závažnosť si obžalovaný uvedomil a so svojou nápravou začal ešte pred jeho právoplatným odsúdením, keď dobrovoľne nastúpil protialkoholickú liečbu, v ktorej doteraz úspešne pokračuje. Navyše aj dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu. S poukazom na vyššie uvedené je podľa názoru krajského súdu možné racionálne očakávať, že v prípade uloženia trestu odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu spolu s dostatočne dlhým trestom zákazu činnosti bude naplnený účel trestu sledovaný ust. § 34 Tr. zák., tu najmä z hľadiska individuálnej prevencie.

23. Pokiaľ ide o odvolanie prokurátora, krajský súd zdieľal názor prokurátora, že okresným súdom pôvodne uložený podmiennečný trest odňatia slobody spolu s trestnom zákazu činnosti bol pre obžalovaného neprimerane mierny a že by bolo namieste ho sprísniť. Avšak v situácii, kedy obžalovanému pribudla v priebehu odvolacieho konania ďalšia poľahčujúca okolnosť v podobe náhrady spôsobenej škody podľa § 36 písm. k) Tr. zák. a kedy krajský súd zaznamenal evidentnú snahu obžalovaného svoj problém s alkoholom riešiť s tým, že už podnikol konkrétne kroky, dospel krajský súd k záveru, že aj pôvodne okresným súdom uložený trest je už možné považovať za trest primeraný a spravodlivý.

24. Preto krajský súd po zrušení napadnutého rozsudku vo výroku o treste sám rozhodol tak, že obžalovanému podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., pri prevahe poľahčujúcich okolností podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. (krajský súd u obžalovaného vzhliadol dve poľahčujúce okolnosti - podľa § 36 písm. k) Tr. zák. – dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu a podľa § 36 písm. l) Tr. zák. – k spáchaniu trestného činu sa priznal a tento úprimne oľutoval), uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace, ktorého výkon mu podmiennečne odložil podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu, konkrétne na 2 roky, ktorú považoval za dostatočnú na to, aby obžalovaný spoločnosti preukázal, že to so svojim polepšením myslí úprimne.

25. Keďže sa obžalovaný trestnej činnosti dopustil v súvislosti s vedením motorového vozidla, tak mu krajský súd súčasne uložil aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokolvek druhu v cestnej premávke podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v pôvodnej výmere 3 roky, ktorú považoval za primeranú tak okolnostiam prípadu, ako aj osobe obžalovaného. Pritom práve uloženie tohto druhu trestu predstavuje podľa názoru krajského súdu tú najúčinnjšiu ochranu spoločnosti, keďže páchatela ako vodiča na určitý čas úplne vyradí z cestnej premávky.

Záverečné zhrnutie

26. Takto vymerané tresty vo svojom súhrne považoval krajský súd za zákonné, primerané a spravodlivé, ktoré splnia svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň morálne odsúdia konanie obžalovaného.

27. Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.